

інтелектом, що створювало ризики для належного здійснення правосуддя та підривало довіру до судової системи.

У Європейському Союзі важливим кроком у напрямі регулювання штучного інтелекту стало ухвалення AI Act, який запроваджує ризик-орієнтований підхід до використання систем ШІ та встановлює додаткові вимоги до високоризикових сфер застосування таких технологій [4].

Для України використання штучного інтелекту може стати важливим інструментом модернізації судової системи та розвитку електронного правосуддя. Однак впровадження таких технологій повинно супроводжуватися належним нормативним регулюванням, незалежним аудитом алгоритмів та ефективними механізмами захисту прав людини [1; 2; 3].

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р.
3. European Ethical Charter on the Use of Artificial Intelligence in Judicial Systems and their Environment. Council of Europe, 2018.
4. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (AI Act).
5. Artificial Intelligence: A Modern Approach / Stuart Russell, Peter Norvig. Pearson, 2021.
6. Ольга Скакун. Теорія держави і права : підручник. Харків : Консум, 2020.

Дзевелюк Марина

Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені

Михайла Коцюбинського

Тимошенко Єлизавета

Доктор філософії у галузі знань «Право», старший викладач кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

**ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В
УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Сучасний етап розвитку публічного управління характеризується глибокою цифровою трансформацією, що в Україні набула особливого значення в умовах

воєнного стану [1, с.2]. Повномасштабна війна зумовила необхідність забезпечення безперервності функціонування державних інституцій, оперативного надання адміністративних послуг та ефективного управління ресурсами. У цьому контексті електронне урядування та штучний інтелект (ШІ) виступають не лише інструментами модернізації держави, але й важливими елементами її стійкості.

Електронне урядування розглядається як форма організації публічного управління із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечує доступність, прозорість та ефективність державних послуг. Його складовими є електронні сервіси для громадян, цифрові внутрішні процеси органів влади та інтегровані інформаційні системи. В Україні важливу роль у цьому процесі відіграє цифрова платформа «Дія», яка стала основою формування сервісної держави [3, с. 246]. В свою чергу, сучасний стан цифрової трансформації передбачає інтеграцію штучного інтелекту (далі – ШІ) у функціонування держави, який здатний автоматизувати процеси прийняття рішень, аналізувати великі обсяги даних та забезпечувати персоналізацію державних послуг [1, с. 2]. Функціонування сучасної держави трансформувалось і представляє собою сервісно-орієнтовану функціональну модель, яка зорієнтована на максимальну деконцентрацію і децентралізацію функцій, реалізація яких здійснюється, зазвичай, на конкурентних засадах у ситуативному режимі [2, с. 173]

Штучний інтелект, у свою чергу, є комплексом технологій, здатних імітувати когнітивні функції людини, зокрема аналіз даних, навчання та прийняття рішень. У поєднанні з е-урядуванням ШІ створює передумови для формування інтелектуальних державних сервісів, які здатні автоматизувати адміністративні процеси, здійснювати прогностичну аналітику та забезпечувати персоналізацію послуг. При цьому, серед науковців спостерігається багато суперечностей про інтеграцію ШІ в державні процеси.

В умовах воєнного стану значення таких технологій істотно зростає. Зокрема, застосування ШІ дозволяє оптимізувати процеси надання соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам, обробку заяв про пошкоджене майно, а також розподіл гуманітарних ресурсів. Аналіз великих масивів даних сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень у кризових ситуаціях, зокрема щодо бюджетного планування та відновлення інфраструктури.

Важливим напрямом використання ШІ є автоматизація адміністративних процедур, що дозволяє скоротити час обробки звернень та зменшити навантаження на державний апарат. Крім того, технології ШІ забезпечують

можливість персоналізації державних послуг, що є особливо актуальним для таких категорій населення, як військовослужбовці, ветерани та постраждалі від бойових дій.

Міжнародний досвід підтверджує ефективність інтеграції ШІ в систему е-урядування. Зокрема, країни Європейського Союзу формують ризик-орієнтовану модель регулювання ШІ, що забезпечує баланс між інноваціями та захистом прав людини. Естонія демонструє приклад ефективної цифрової держави з інтегрованими реєстрами та прогнозною аналітикою, тоді як Сінгапур активно використовує інтелектуальні чат-боти для надання державних послуг. Водночас досвід окремих держав свідчить про необхідність дотримання балансу між ефективністю технологій та захистом приватності. В Україні подібний підхід можна застосувати, розширивши функціонал «Дія» за допомогою ШІ-асистентів для консультацій із субсидій чи адміністративних процедур. Однак це потребує правового регулювання, щоб уникнути ризиків для приватності [5]. Портал «Дія» став першим кроком на шляху до побудови держави-сервісу, що шляхом реформ сформував цифрову державу в Україні [11, с. 249], а інтеграція ШІ елементів – логічно наступний крок.

Отже, попри значний потенціал, інтеграція ШІ у публічне управління в Україні супроводжується низкою викликів. Серед них – відсутність комплексного правового регулювання, ризики порушення права на приватність, загрози кібербезпеці та можливість упередженості алгоритмів. В умовах війни ці ризики посилюються, оскільки інформаційні системи стають об'єктом кібератак, а обробка великих обсягів даних потребує підвищеного рівня захисту.

Потребує врегулювання також питання інституційного забезпечення ШІ в публічному управлінні України. З огляду міжнародного досвіду, можна спостерігати досвід Об'єднаних Арабських Еміратів, які мають Міністерство штучного інтелекту що координує впровадження ШІ, зокрема для аналізу даних у транспорті та охороні здоров'я [6]. У Дубаї ШІ оптимізує логістику портів, що економить мільйони доларів. Аналіз вказує на важливість централізованого підходу. В Україні подібна модель може бути реалізована через створення органу при Мінцифрі для координації ШІ-проектів, що узгоджується з Білою книгою Мінцифри (2024) [4].

Особливої уваги потребує питання довіри громадян до цифрових державних сервісів. Непрозорість алгоритмів та відсутність чітких механізмів відповідальності можуть негативно впливати на сприйняття інновацій у сфері публічного управління. Тому важливим є формування етичних стандартів використання ШІ та забезпечення прозорості його функціонування.

З урахуванням зазначеного, пріоритетними напрямками розвитку для України є: розробка національної стратегії впровадження ШІ з урахуванням воєнних викликів; гармонізація законодавства з європейськими стандартами; посилення кібербезпеки; впровадження пілотних проєктів на рівні місцевого самоврядування; підготовка фахівців у сфері цифрових технологій; а також інтеграція ШІ у процеси післявоєнного відновлення.

Таким чином, поєднання штучного інтелекту та електронного урядування відкриває нові можливості для трансформації публічного управління в Україні. В умовах воєнного стану ці технології виступають важливим інструментом забезпечення ефективності держави, її стійкості та здатності до відновлення. Водночас їх впровадження має супроводжуватися належним правовим та етичним регулюванням, що дозволить мінімізувати ризики та забезпечити захист прав людини.

Список використаних джерел:

1. Тимошенко Є.А. Правове регулювання використання штучного інтелекту в Україні : дис. ...PhD у гал. права. Київ, 2024. 204с.
2. Дзевелюк М.В. Традиції та новації в розвитку функцій сучасної держави: дис. ... к. ю. н. : 12.00.01. НУ «ОЮА». Одеса, 2017. 209 с.
3. Дзевелюк М.В., Дзевелюк А.В., Яременко О.І. Електронне врядування: приклад впровадження додатку «ДІЯ» в Україні. Наукові перспективи (Naukovi perspektivi). 2023. Вип. 11(25). С. 246-257.
4. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження КМУ від 02 грудня 2020 р. № 1556-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini-s21220> (дата звернення: 29.03.2026р)
5. Кронівець Т.М., Тимошенко Є.А. Правові аспекти захисту приватності життя людини в контексті використання штучного інтелекту. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. №12. С.295-297.
6. UAE Government. UAE Strategy for Artificial Intelligence. 2024. URL: <https://u.ae/en/about-the-uae/strategies-initiatives-and-awards/strategies-plans-and-visions/government-services-and-digital-transformation/uae-strategy-for-artificial-intelligence> (дата звернення: 25.09.2025р)